9 Ιουλίου 2024

Το μεγαλείο ψυχής του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού για την ελευθερία της Κύπρου και το διαχρονικό μήνυμα της 9ης Ιουλίου 1821

/ Αφιερώματα / Γενικά Θέματα

Ημέρα μνήμης και τιμής για την μαρτυρική Μεγαλόνησο Κύπρο η 9η Ιουλίου. Ημέρα η οποία θυμίζει τη θυσία του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, των Μητροπολιτών καθώς και των κληρικών και προκρίτων οι οποίοι το 1821 έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία.

Η ελευθερία στην Κύπρο, 203 χρόνια μετά την θυσία των ηρώων και Εθνομαρτύρων της 9ης Ιουλίου, δεν είναι δεδομένη. Το 37% του εδάφους της νήσου βρίσκεται υπό κατοχή μετά την βάρβαρη τουρκική εισβολή το 1974.

50 χρόνια μετά την εισβολή, το μήνυμα της σημερινής ημέρας γίνεται πιο επίκαιρο

από ποτέ. Όπως είχε γράψει ο ποιητής “Θέλει αρετή και τόλμη η ελευθερία”. Αυτό το φρόνημα έδειξαν οι ήρωες της 9ης Ιουλίου, αυτό το φρόνημα έδειξαν οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ, αυτό το φρόνημα έδειξαν οι υπερασπιστές της Κύπρου κατά την τουρκική εισβολή. Με οδηγό το φρόνημα της τόλμης για την ελευθερία η Κυπριακή Δημοκρατία πορεύεται σήμερα στην οδό της σύγχρονης πραγματικότητας επιζητώντας μία δίκαιη λύση για το Κυπριακό, χωρίς κατοχικές δυνάμεις. Έτσι ώστε το νησί να αναπνεύσει και πάλι ελεύθερο, χωρίς νεκρές ζώνες και συρματοπλέγματα.

Μνημόσυνο Εθνομαρτύρων

Στον ιστορικό **Ναό Παναγίας Φανερωμένης στη Λευκωσία**, όπου υπηρέτησε επί σειρά ετών και έλαβε τη χάρη της Αρχιερωσύνης, μετέβη την Κυριακή, 7 Ιουλίου 2024, ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κ. Βασίλειος. Ο Πανιερώτατος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και προέστη του 29ου μνημοσύνου του αειμνήστου πατρός του Αντωνίου και των μνημοσύνων του Εθνομάρτυρα Αρχιεπισκόπου Κύπρου Κυπριανού, των Μητροπολιτών, κληρικών και λαϊκών που απαγχονίστηκαν ή σφαγιάστηκαν την 9η Ιούλιο του 1821 και εκφώνησε τον επιμνημόσυνο λόγο.

Το διαχρονικό μήνυμα της 9ης Ιουλίου

Στις 9 Ιουλίου 1821, ο αρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός απαγχονίστηκε στην πλατεία Διοικητηρίου της Λευκωσίας κάτω από μία μουριά, ενώ την ίδια ημέρα καρατομήθηκαν οι τρεις μητροπολίτες της Κύπρου, ο Πάφου Χρύσανθος, ο Κιτίου Μελέτιος και ο Κυρηνείας Λαυρέντιος, καθώς και άλλοι κληρικοί. Την επομένη και ως τις 14 Ιουλίου αποκεφαλίστηκαν και οι υπόλοιποι του καταλόγου, εκτός από 36 που αλλαξοπίστησαν.

Σε παλαιότερο κείμενό του ο Μητροπολίτης Κωνσταντίας κ. Βασίλειος είχε αναφέρεται στο διαχρονικό μήνυμα της 9ης Ιουλίου 1821. Αφού εξιστορεί την προσφορά των αγωνιστών, την καθημερινή εξαθλίωση του λαού από τον δυνάστη, αλλά και την μαρτυρία και θυσία του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, γράφει για την προσφορά της Εκκλησίας στον Αγώνα: *“Δεν είναι περιττό, όσες φορές και αν επαναλαμβάνεται, να λεχθεί και τώρα ότι η Εκκλησία, συνδεδεμένη οργανικά με το Έθνος, έγινε όχι μόνο ο φορέας της πίστεως, αλλά και η σωτήριος κιβωτός του Γένους μας και συνεισέφερε είτε σε καιρούς ειρήνης και ελευθερίας στη θρησκευτική και εθνική παιδεία, είτε σε καιρούς χαλεπούς θυσίες για την ελευθερία και την τιμή του Έθνους. Υπενθυμίζουμε ότι οι πρώτοι, οι οποίοι*

δέχθηκαν τη μανία των δυναστών με την έναρξη του ελληνικού απελευθερωτικού αγώνα ήσαν ***ο Οικουμενικός Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε',*** *οι Μητροπολίτες Εφέσου, Νικομηδείας και Αγχιάλου, ο Μητροπολίτης Αδριανουπόλεως και 12 ανώτεροι κληρικοί της περιοχής, ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης και 6 επίσκοποι της Νήσου, όπως και η σεπτή ιεραρχία της Κυπριακής Εκκλησίας με όλους τούς ανώτερους κληρικούς και προύχοντες του τόπου. Το αίμα της θυσίας τους πότισε και αύξησε το δένδρο της ελευθερίας του Γένους από το βαρύ ζυγό της δουλείας. Όμως, η ευγνωμοσύνη και το χρέος μας προς αυτούς είναι ευρύτερο και βαθύτερο. Έχει λεχθεί ότι ένα Έθνος εξαφανίζεται εφ' ενός μεν ένεκα της ελλείψεως ηγετών, αφ' ετέρου δε ένεκα της αποξενώσεως του λαού από τα ιερά και τα όσια της φυλής του. Όμως, η ευλογία και η πρόνοια του Θεού ευδόκησε ώστε, κατά τούς χαλεπούς εκείνους χρόνους της δουλείας, το Έθνος μας να μη στερηθεί από ηγέτες αντάξιους των δύσκολων περιστάσεων, τούς εκκλησιαστικούς ηγέτες, οι οποίοι ποδηγέτησαν το Έθνος και το έθρεψαν με τις αθάνατες αξίες της χριστιανικής θρησκείας και του ελληνικού πολιτισμού. Η Ευρώπη πρέπει να αισθάνεται την ίδια ευγνωμοσύνη μαζί μας, γιατί το Ελληνικό Έθνος, όπως και οι υπόλοιποι ορθόδοξοι λαοί, με τις απειράριθμες εκατόμβες τους στάθηκαν τροχοπέδη στην ισλαμική επέκταση στον Ευρωπαϊκό χώρο".*

Για την τελική δικαίωση των μαρτύρων της πίστεως μας και των αγωνιστών για την ελευθερία της Κύπρου γράφει: *"η θυσία όλων των ιερομαρτύρων περί θρησκείας και περί πάτρης δεν παρήγαγε ακόμα όλους τούς αναμενόμενους καρπούς, γιατί και πάλι με τα ίδια αιμοβόρα αισθήματα, ο ίδιος πολέμιος* ***του Γένους και της Θρησκείας μας επέδραμε και πλήγωσε την καρδιά της Πατρίδας μας.*** *Σήμερα, εκφράζουμε τα αισθήματα ευγνωμοσύνης μας προς τούς μάρτυρες του Έθνους και της θρησκείας. Ψάλλουμε το «αιωνία η μνήμη» και παρακαλούμε τον Θεό να τούς προσφέρει την αιώνια ανάπαυση. Θα αναπαυθούν όμως μόνο τότε, όταν θα λειτουργήσουν και πάλι η Μονή του Αποστόλου Βαρνάβα, του οποίου ο Κυπριανός ήταν διάδοχος, καθώς και όλες οι υπόλοιπες Μονές και Εκκλησίες μας, για τις οποίες έδειξε ζωηρό ενδιαφέρον. Θα αναπαυθούν μόνο όταν ακούσουν να ψάλλεται ο ύμνος της ελευθερίας σε όλα τα αγιασμένα χώματα της Κύπρου, τα οποία πότισαν με το αίμα της θυσίας τους. Δεν θέλουμε να έχουμε άλλες χαμένες Πατρίδες".*

Το μεγαλείο ψυχής του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού

Εμβληματική μορφή του αγώνα της Κύπρου για την ελευθερία είναι ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός. Σε κείμενό του για τον Ιερομάρτυρα Κύπρου Κυπριανό ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσού κ. Αθανάσιος γράφει:

"Ένα άλλο σημείο, το οποίο παρουσιάζει την μεγάλη ψυχή και την μεγάλη διάνοια του Κυπριανού είναι το εξής: Όταν ήλθε η ώρα της επανάστασης, δεν νικήθηκε από τα συναισθήματα του, δεν κινήθηκε συναισθηματικά και ενθουσιαστικά (ως έλληνας ήθελε βέβαια την ελευθερία του τόπου του), αλλά υπεύθυνα και σοβαρά. Διείδε τις αιμοχαρείς διαθέσεις του Κιουτσιούκ Μεχμέτ, ο οποίος ήταν έτοιμος να σφάξει όλους τους ραγιάδες του τόπου. Σαν καλός ποιμένας και πατέρας είπε δτι σ' αυτόν τον τόπο δεν μπορεί να γίνει τώρα επανάσταση. Οι γύρω χώρες ήταν υπό την τουρκική κατοχή, και σε λίγες ώρες ήταν δυνατόν νά πνιγεί ολόκληρη η Κύπρος στο αίμα. Οπόταν είχε το θάρρος, μπροστά στην απαίτηση των φιλικών, νά πει ότι αυτή την στιγμή δεν μπορεί στον τόπο τούτο νά γίνει επανάσταση. Πράγμα το οποίον οι φιλικοί εδέχθησαν, εσεβάσθησαν, επήνεσαν. Βοήθησε την επανάσταση με άλλο τρόπο.

Προχωρώντας, βλέπουμε αυτό τον άνθρωπο, τον αρχιεπίσκοπο, όταν ήλθε η ώρα του θανάτου του, και του πρότειναν νά γλυτώσει τον εαυτό του, αυτός νάαρνείται. Και δεν είναι παράδοξο ότι ένας τούρκος του πρότεινε νά πάει στα προξενεία της Λάρνακας καινά σωθεί. Ο Κυπριανός δεν ήταν άνθρωπος ο οποίος ήθελε νά ζήσει. Γιατί, όπως λέει κάποιος, «ένας ρωμιός δεν μαθαίνει μόνο νά ζει,

αλλά προ πάντων μαθαίνει νά πεθαίνει». Ο Κυπριανός ήξερε νά πεθαίνει, γιατί ολόκληρη η ζωή του ήταν μια μελέτη θανάτου, ήταν ηυπέρβαση του θανάτου, ήταν η πορεία του μέσα στην αιωνιότητα. Γι' αυτό τον λόγο αρνήθηκε νά διαφύγει, έμεινε εκεί πιστός και παρέμεινε στον χώρο τον δικό του, με αξιοπρέπεια και αρχοντιά, χωρίς νά τρομάξει, χωρίς νά σκεφθεί τίποτε το οποίο μπορούσε νά του προσάψει μομφή.

Και όταν οδηγήθηκε μπροστά στον Μεχμέτ, και αυτός άρχισε νά του λέει εκείνα όλα τα δελεαστικά και τα φοβερά καινά προσπαθεί νά φέρει τον Κυπριανό σε μια δύσκολη κατάσταση, ο αρχιεπίσκοπος με αξιοπρέπεια του εξήγησε ότι αυτή η πράξη είναι άδικη, ότι οι κύπριοι καιοι ρωμιοί τουτόπου δεν ήταν άξιοι αυτής της συμπεριφοράς. «Κοίταξε», του είπε, «εμείς είμαστε άνθρωποι ήσυχοι, δεν είμαστε αυτοί που εσύ νομίζεις, αλλά, αν θέλεις νά μάς σκοτώσεις, κάνε όπως προτιμάς. Νά ξέρεις, όμως, ότι η Ρωμιοσύνη είναι φυλή συνόκαιρη του κόσμου. Και δεν πρόκειται νά εκλείψει, όχι γιατί έχει όπλα, σου τα δώσαμε τα όπλα, αλλά γιατί αυτή η Ρωμιοσύνη έχει άλλες δυνάμεις, και έχει ένα άλλο έδαφος, το οποίο εσύ δεν μπορείς νά φθάσεις. Εσύ μπορείς νά σκοτώσεις το σώμα μας, την ψυχή μας όμως δέν μπορείς νά την σκοτώσεις». Γιατί ο Κυπριανός ήταν μαθητής, αληθής μαθητής και μιμητής του Χριστού, ο οποίος είπε: «Μη φοβάσθε απ' αυτούς πού μπορούν νά σκοτώσουν το σώμα σας, την ψυχή σας, όμως, δέν μπορούν νά σκοτώσουν».

Έτσι και ο Κυπριανός, όταν πήγε στην αγχόνη, ως επίσκοπος, ως μιμητής του Χριστού, ως άνθρωπος ο οποίος εγεύετο την αιώνια ζωή, δεν τρόμαξε, αλλά ευλόγησε την θηλειά (σχοινί) του απαγχονισμού, όπως ευλογούμε ιερατικώς τα άμφια και τα φορούμε, και γύρισε με αξιοπρέπεια και αρχοντιά και είπε στον δήμιο: «Εκτέλεσον την εντολήν του απηνούς κυρίου σου». Με το παράδειγμά του, με την σύνεσή του, με την φρόνησή του, μπορεί να μάς πει πολλά. Προ πάντων, μπορεί να μάς πει πολλά μ' αύτήν την ρωμαίικη αρχοντιά, ηοποία τον διακατείχε. Να μάς πει και να μάς διδάξει πώς κι εμείς σήμερα, μπροστά στο τεράστιο εθνικό πρόβλημα, μπροστά στην τεράστια εθνική δυσκολία, πώς να σταθούμε συνετοί, φρόνιμοι, άνθρωποι πού να ξέρουμε πώς να πολεμούμε και πού να πολεμούμε. Και να μάθουμε, ώστε κι εμείς να μη φοβόμαστε και να μη δειλιάζουμε, αλλά ούτε κι από την άλλη να είμαστε συνθηματολόγοικαι άνθρωποι οιοποίοι τρέχουμε δεξιά και αριστερά απερισκέπτως, δημιουργούντες προβλήματα στον τόπο μας και στην πορεία μας".

